

**ВІДКРИТИЙ ДОСТУП ЯК ЗАСІБ СПРИЯННЯ
РОЗВИТКУ НАУКИ:
ІСТОРІЯ, РОЗВИТОК ТА ВИКОРИСТАННЯ
В РОБОТІ НТБ ДНУЗТ**

ВІДКРИТИЙ ДОСТУП: ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ

Про необхідність відкритого доступу до наукових та навчальних матеріалів піднімали питання ще до початку Цифрової епохи. Проте, саме з поширенням Інтернету та здатності копіювати, ділитися електронними даними безкоштовно, аргументи для відкритого доступу набули нового значення. Перше офіційне визнання необхідності підтримки Руху Відкритого Доступу з'явилося у Будапештській ініціативі відкритого доступу (англ. The Budapest Open Access Initiative), яка була оприлюднена у лютому 2002 року. Згодом ідеї відкритого доступу були підтримані за допомогою Бетесдинської заяви про відкритий доступ до публікацій (англ. Bethesda Statement on Open Access Publishing) у червні 2003 року та Берлінської декларації про відкритий доступ до наукових та гуманітарних знань (англ. Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities) у жовтні 2003 року.

Учасники зустрічі в Будапешті, 1 грудня 2001 року

ПІДТРИМКА ДЕРЖАВ

Шотландія – Стратегія Відкритого Доступу Робочої групи з розробки Шотландської стратегії наукової інформації, **2004**.

Італія – 32 ректори італійських університетів підписують Берлінську декларацію та опубліковують Messina Declaration (Мессіна, Італія, **2004**).

Австралія – Постанова з відкритого доступу Австралійського Комітету з Інфраструктури Дослідницької Інформації, **2004**.

Швеція – Рада Швеції з Науки приєднується до OAI і вимагає в короткий термін оприлюднити результати досліджень, профінансованих державою, через університетські архіви або інші бази даних, **2005**.

Германія – Дослідницька Фондація Германії (DFG) підтримала ідею відкритого доступу та Берлінську Декларацію, **2005**.

ПІДТРИМКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ В УКРАЇНІ

У **2007 р.** Верховна Рада України приймає закон "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки", де наголошується необхідність «забезпечити вільний доступ до результатів наукових досліджень, створених за рахунок коштів Державного бюджету України».

21 травня 2009 р. – Севастопольська декларація університетських бібліотек про підтримку Відкритого Доступу до знань.

2009 р. – 26 ректорів України підписують Ольвійську Хартію, у якій зазначається: «Академічна свобода включає відкритий доступ до інформації, за виключеннями, передбаченими законодавством, у тому числі до наукової інформації через розвиток відкритих електронних архівів (університетських інституційних репозитаріїв), відкритих електронних журналів українських університетів та можливість вільно підтримувати стосунки зі своїми колегами в будь-якій частині світу».

СПОСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВІЛЬНОГО ДОСТУПУ

Традиційно, коли говорять про відкритий доступ, згадують про два способи його реалізації. Один із способів полягає в самотійному архівуванні автором результатів власної роботи в сховищі, звідки будь-хто зможе отримати їх безкоштовно, наприклад, в інституційному репозитарії, або загальному архіві (наприклад, arXiv, Zenodo, ResearchGate тощо). Це – «зелений» шлях відкритого доступу. Другий спосіб полягає в тому, що автор може надати відкритий доступ до власної роботи шляхом публікації її у журналах відкритого доступу. Це – «золотий» шлях відкритого доступу.

ІНСТИТУЦІЙНІ РЕПОЗИТАРІЇ

В Україні набула популярності практика створення інституційних репозитаріїв з метою представлення наукового, освітнього доробку дослідників університетів у вільному доступі.

Інституційний репозитарій — електронний архів для тривалого зберігання, накопичення та забезпечення довготривалого та надійного відкритого доступу до результатів наукових досліджень, що проводяться в установі.

МІЖНАРОДНІ ЕЛЕКТРОННІ АРХИВИ (ARXIV, FIGSHARE, E-LIS, ZENODO)

arXiv.org

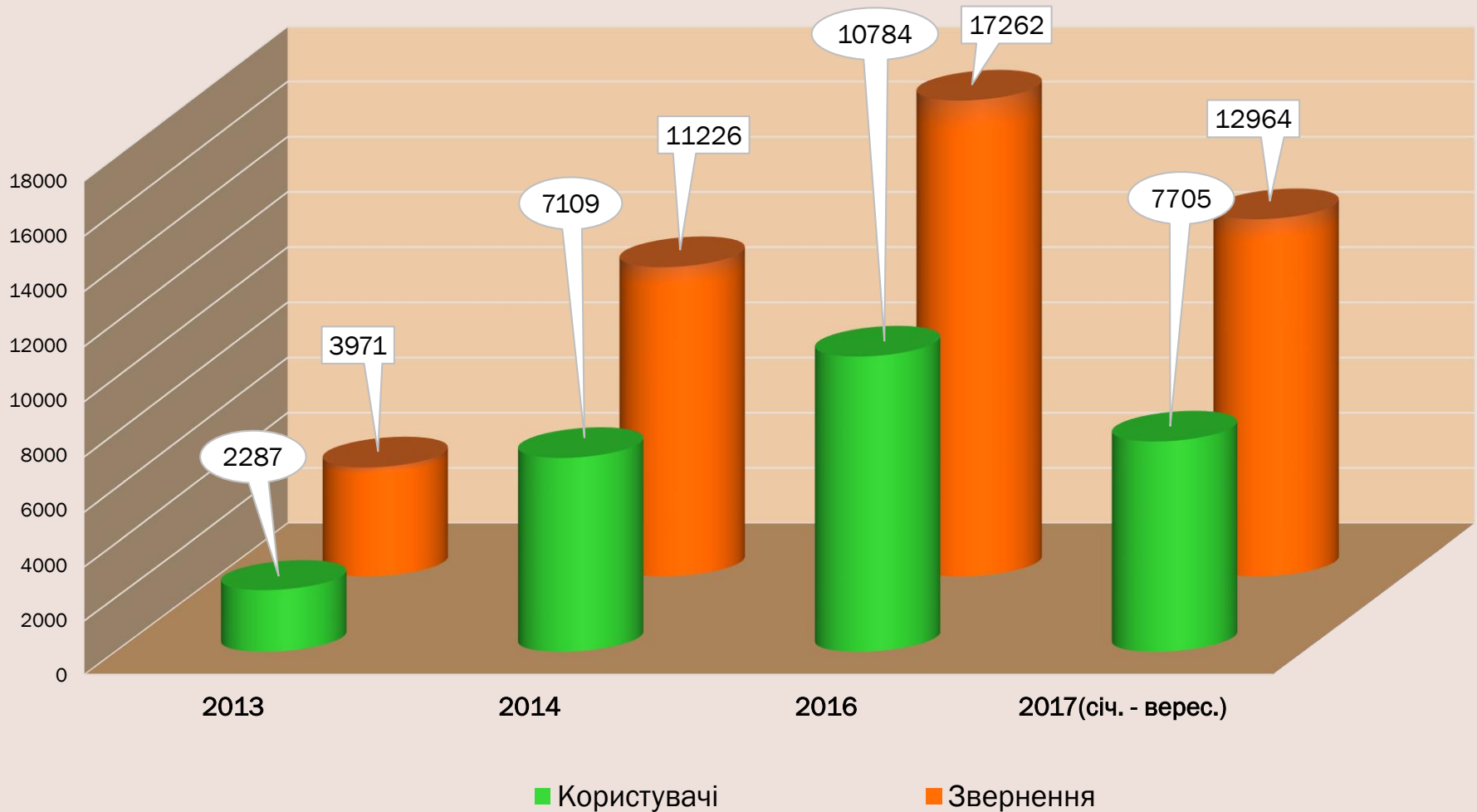

*e-prints in library &
information science*

zenodo

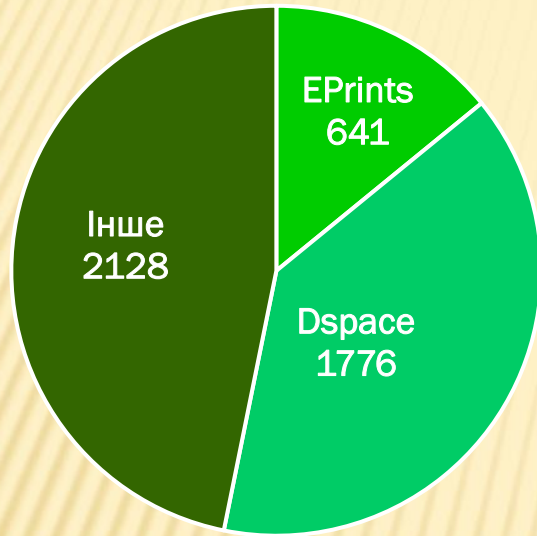
ЗВЕРНЕННЯ КОРИСТУВАЧІВ ДО РЕПОЗИТАРІЮ EADNURT

КАТАЛОГ РЕПОЗИТАРІЇВ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ (OPENDOAR) ТА РЕЄСТР РЕПОЗИТАРІЇВ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ (REGISTRY OF OPEN ACCESS REPOSITORIES (ROAR))

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕПОЗИТАРІЇВ

Серед репозитаріїв, зареєстрованих в ROAR, більше половини створені на платформах EPrints та DSpace.

EPrints пакет вільного/відкритого програмного забезпечення для побудови архівів відкритого доступу сумісних з протоколом ініціативи відкритих архівів для отримання мета-даних (OAI-PMH = Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting). EPrints було створено у 2000 як прямий результат зустрічі у Santa Fe 1999 після якої і з'явився OAI-PMH.

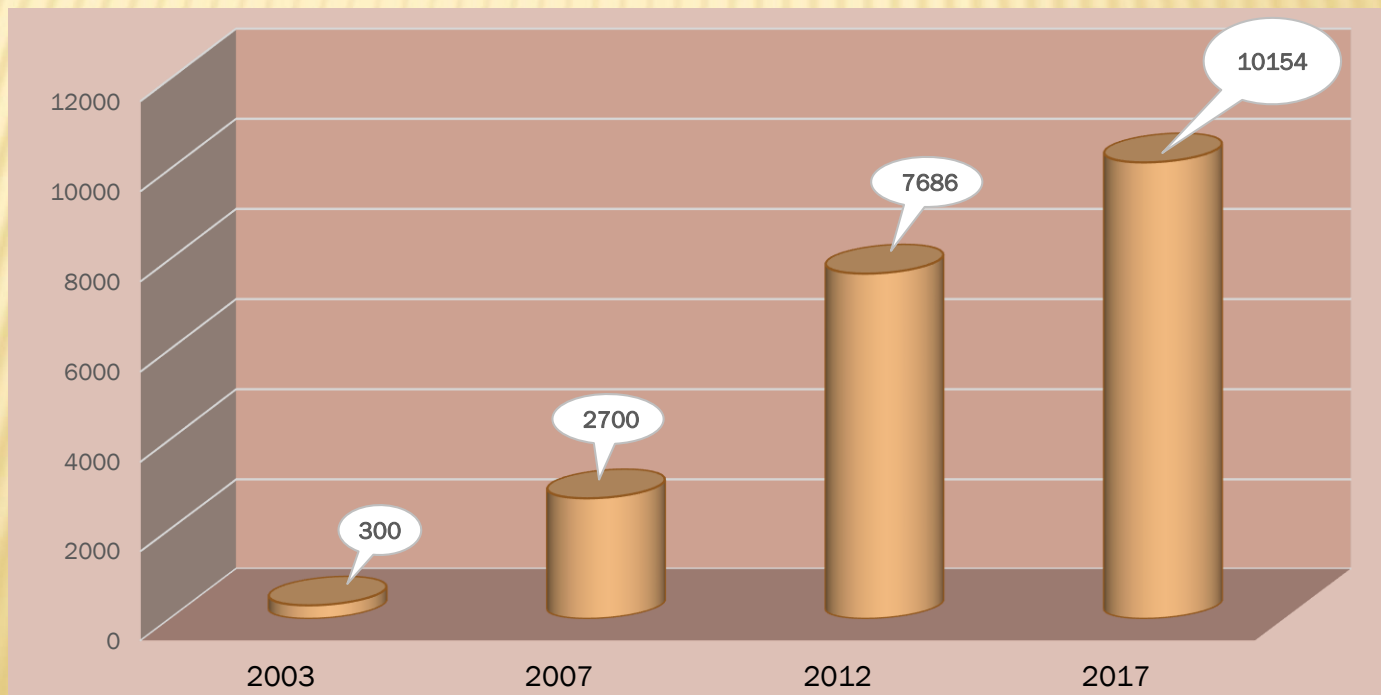
DSpace — пакет вільного/відкритого програмного забезпечення що забезпечує інструменти для керування цифровими активами, і використовується як основа для колективних архівів. Перша версія DSpace була випущена у листопаді 2002 після об'єднаних зусиль розробників від MIT та лабораторії HP у Кембріджі, Массачусетс.

У 2007 компанія HP та Массачусетський технологічний інститут створили Фонд DSpace, некомерційну організацію, яка забезпечувала підтримку спільноти DSpace. У 2009 Fedora Commons та Фонд DSpace об'єднались у спільну некомерційну організацію DuraSpace. Місією DuraSpace є забезпечення впровадження інновацій з використанням технологій відкритого коду та хмара-технологій у першу чергу для бібліотек, університетів та дослідницьких центрів.

ЖУРНАЛИ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

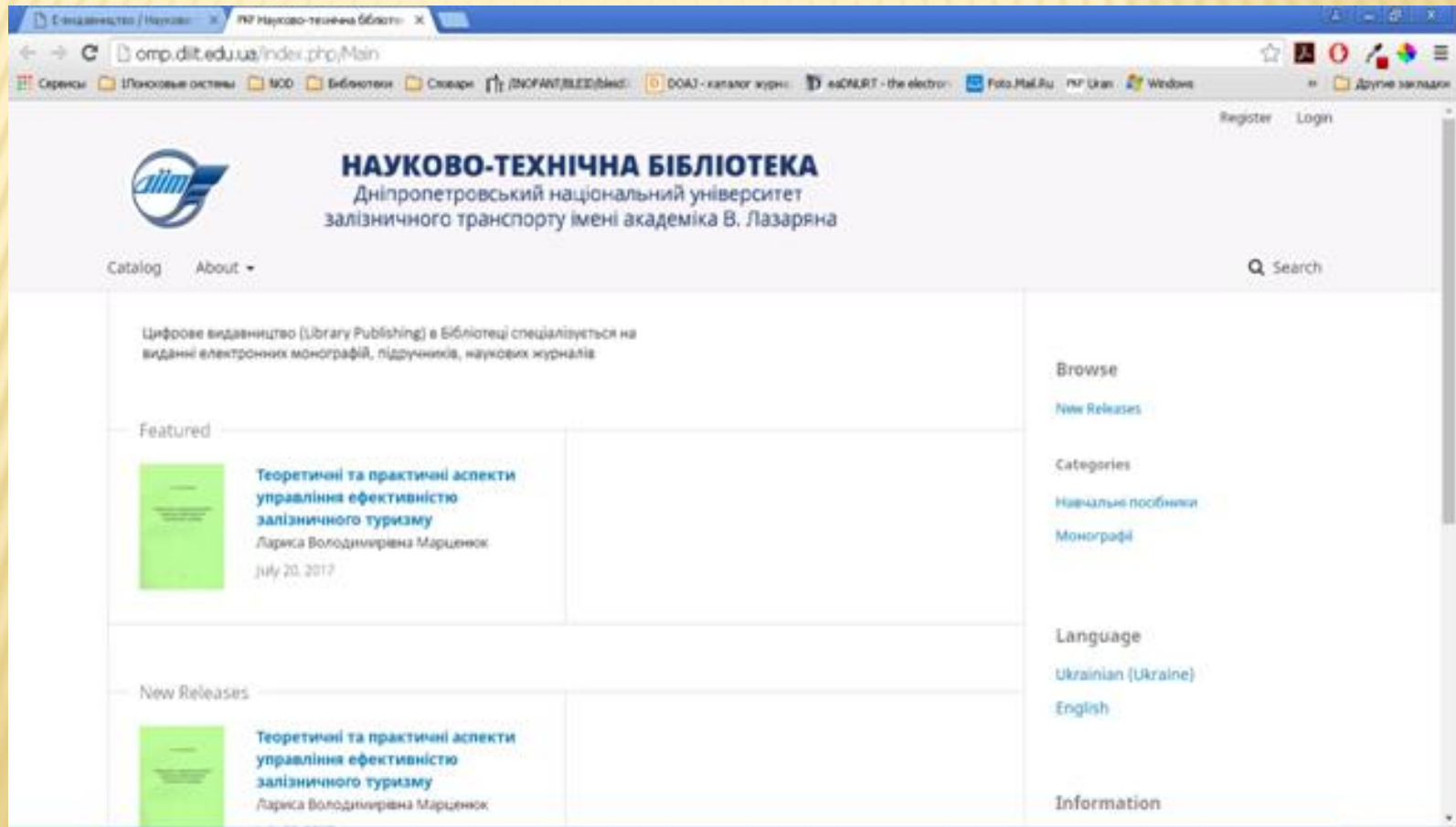
Науковий журнал, від моменту своєї появи у XVII ст. і до наших днів, залишається найвпливовішим та найнадійнішим каналом поширення наукових знань.

Кількість журналів відкритого доступу в DOAJ

LIBRARY PUBLISHING

Цифрове видавництво (Library Publishing), в бібліотеці ДНУЗТ спеціалізується на виданні електронних монографій, підручників, наукових журналів.

ЖУРНАЛИ, ЯКІ ВИДАЮТЬСЯ У РАМКАХ ПРОЕКТУ "LIBRARY PUBLISHING"

та інші журнали ДНУЗТ

КОНФЕРЕНЦІЇ НА ПЛАТФОРМІ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

НАУКОВІ КОНФЕРЕНЦІЇ ДНУЗТ У РАМКАХ ПРОЕКТУ «LIBRARY PUBLISHING»

Публікації / Науково-технічн

← → ↻ <https://library.dnuit.edu.ua/uk/articles/conferences>

Сервіси | ІПоисковые системы | NOD | Библиотеки | Словари | /DNOFANT/BLEID/bleid0 | DOAJ - каталог журна | eaDNURT - the electroni | Foto.Mail.Ru | ПКР Uran | Windows | >> | Другие закладки

Авторизація

 НАУКОВО-ТЕХНІЧНА БІБЛІОТЕКА
Дніпропетровський національний університет
залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна

Тестовий режим роботи

Пошук по сайту

Про бібліотеку ▾ Електронна бібліотека ▾ Репозитарій ▾ Е-видавництво ▾ Галерея творчості | Контакти | Послуги | Стара версія

Наукові конференції (видаються у рамках проекту "Library Publishing")

Головна ▸ Наукові конференції (видаються у рамках проекту...)

«Антропологічні виміри філософських досліджень»

📅 17.05.2017 👁 145

«Бібліотека університету на новому етапі розвитку соціальних комунікацій»

📅 17.05.2017 👁 147

ЕЛЕКТРОННИЙ КАТАЛОГ

Пошук в каталозі

☒ Назва ☐ Автор

☐ Рік ☐ Ключові

видаання слова

✉ Запитати у бібліотекаря

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАНЕ ДЛЯ ПРОЕКТУ "LIBRARY PUBLISHING"

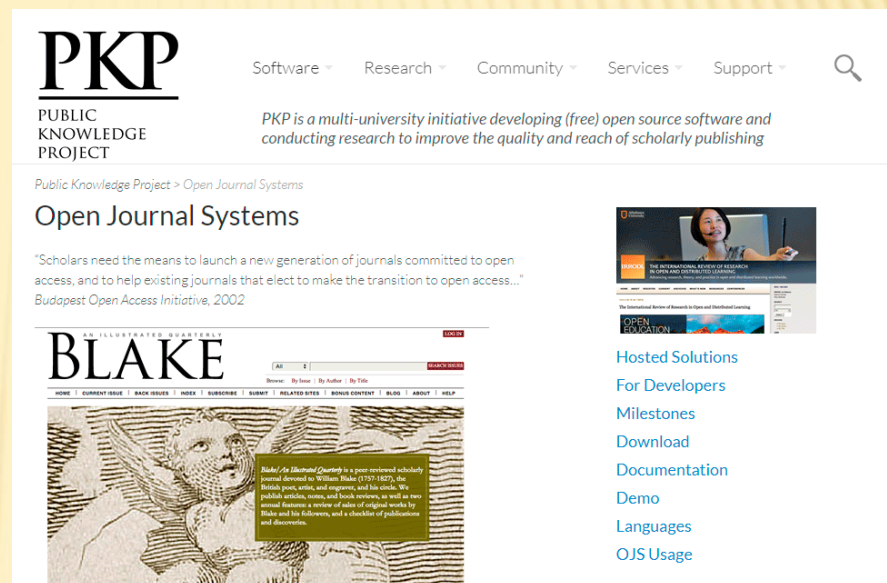
Open Journal Systems (OJS) -

програмне забезпечення з відкритим вихідним кодом для ведення рецензованих журналів, створене PKP (Public Knowledge Project) та випущене за ліцензією GNU (General Public License).

Open Conference Systems (OCS) - це безкоштовний інструмент для організації та проведення електронних конференцій.

Open Monograph Press – це програмна платформа з відкритим вихідним кодом для управління процесом публікації монографій: внутрішнім і зовнішнім рецензуванням, редагуванням, індексуванням та ін.

Public Knowledge Project був заснований в 1998 році доктором Джоном Віллінскі в Університеті Британської Колумбії (Ванкувер, Канада) на базі його власних досліджень в галузі освіти та видавничої діяльності. Проект РКР розробив безкоштовний, відкритий програмний продукт для управління, публікації і каталогізації журналів Open Journal Systems, конференцій Open Conference Systems, монографій Open Monograph Press та Open Harvester Systems - систему збору метаданих.

ПЕРЕВАГИ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Відкритий доступ (англ. Open access (OA)) – це безкоштовний, швидкий, постійний, повнотекстовий доступ в режимі реального часу до наукових та навчальних матеріалів, що реалізовується для будь-якого користувача у глобальній інформаційній мережі. Відкритий доступ може бути застосований до всіх форм публікації результатів досліджень, включаючи рецензовані та не рецензовані статті, матеріали конференцій, тези, розділи книг, монографії тощо. Користувачі можуть копіювати, використовувати, розповсюджувати, передавати та демонструвати роботу, яка є у відкритому доступі, а також робити та поширювати похідні від неї роботи на будь-якому цифровому носії з будь-якою метою, за умови належного позначення авторства.

Відкритий доступ до інформації сприяє поширенню результатів досліджень та підвищенню їх використання, залученню інвестицій в дослідження, розвитку науки, освіти та суспільства загалом. З кожним роком зростає підтримка Руху Відкритого Доступу серед організацій, що фінансують дослідження, академічних установ, дослідників та вчених, викладачів, студентів та представників громадськості. Бібліотекарі є одними з найактивніших прихильників Руху Відкритого Доступу, адже він усуває будь-які перешкоди на шляху доступу до інформації.

МІЖНАРОДНИЙ ТИЖДЕНЬ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ (INTERNATIONAL OPEN ACCESS WEEK)

2008 р. Коаліцією наукових видавництв та академічних ресурсів (Scholarly Publishing And Academic Resources Coalition – SPARC) за підтримки її прибічників у студентській спільноті ініційовано відзначення Міжнародного Тижня Відкритого Доступу (International Open Access Week). Це подія, під час якої представники академічного середовища мають можливість спільно досліджувати потенційні переваги відкритого доступу, ділитися власними здобутками та надихати колег на те, щоб відкритий доступ став нормою в їх дослідницькому житті. Для бібліотек це можливість організувати заходи на місцях, спрямовані на безумовне забезпечення відкритості досліджень, обираючи для обговорень найактуальніші для своїх регіонів питання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Рекомендації щодо проведення Міжнародного Тижня Відкритого Доступу [Електронний ресурс] / О. Сербін, О. Бруй, М. Назаровець, Є. Кулик, М. Друченко, М. Петрушина, А. Ярошик. – Режим доступу: <http://ela.kpi.ua/jspui/handle/123456789/20682> (дата звернення: 5.10.2017). – Назва з екрана.
2. Вікіпедія [Електронний ресурс] : вільна енциклопедія. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 5.10.2017). – Назва з екрана.
3. PKP: Public Knowledge Project [Electronic resource]. – Access Mode: <https://pkp.sfu.ca/> (Date of Access: 9 October 2017). – Title from Screen.

Презентацію підготували:

Матвєєва О. В.

Шитікова Т. М.

Юнаковська В. В.